

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiok.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Hivatalos rész.

Az állatbiztosítási törvényjavaslat tervezetek I. Kis Emil. Szabad-e cukorrépa alá műtrágyákkal trágyázni? Felhívás és kérelem a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézőt egykori hallgatóihoz.

Irodalom.

Takarmányozás — Az állami kötelező állatbiztosításról.

Rövid szakközlemények.

Vadgesztenye mint takarmány. — Vágósulyviszonyok szarvasmarhákban és sertésekben.

Vegyesek.

Találkozó. — A k. monostori tanintézet hallgatóinak száma. — A kolozsmonostori gazdasági tanácsadó intézmény. — Országos vásár lesz Székely-Keresztúron. Tűz-s állatbiztosítás Bajorországban. — Állami állatbiztosítás Svájcban. — Mezőgazdasági pályadíj. — Istállókénszer a fővársi marhavásárokon. — Bor- és szeszkiállítás Szatymazon. — A világ sörgyártása. — Kerbirtokosok figyelmébe. — Szarvasmarhák eladásának- és vásárlásának közvetítése.

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

Hivatalos rész.

Meghívás közgyűlésre.

Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási és állattenyésztési szakosztálya 1893. december hó 17-ére összehívott évi rendes közgyűlését, minthogy a részjegyek az alapszabályszerinti arányban képviselve nem voltak, meg nem tarthatván, ennek újabb idejéül 1894-évi február hó 10-én (szombaton) délelőtt 10 óra tüzetik ki, a gazdasági egyesület helyiségébe (belközép-utca 11. sz., emelet), melybe a szakosztály t. részjegy birtokosai azzal hivatnak meg, hogy a megjelentek a számra való minden tekintet nélkül fognak határozni.

Közgyűlési napirend.

1. Jelentés a lefolyt évi működésről.
2. Jelentés a vagyon állapotáról és a zárszámadás betérjésztése.
3. A jövő, (illetve a folyó) évre szóló költségvetés megállapítása.
4. Netáni indítványok tárgyalása.

Kelt Kolozsvárt 1894. évi január hó 20-án.

Gróf Bánffy György, Sz. Szakáts Péter,
szakoszt. elnök. egyjl. titkár.

Az állatbiztosítási törvényjavaslat tervezetek.

I.

Eddigélé az volt a közhiedelem, hogy a magyar embernek lova, ökre, tehene, mindennél kedvesebb a világon, s ezeket jobban félti, dédelgeti mint gyermekeit. Magunk is e nézetben voltunk. De most úgy vesszük észre, nagyon csalódtunk, s csak egy marad igaz: keleti nép vagyunk, melyet a magas politikan, parádén s a nagy áldomás iváson kívül egyéb vajmi keveset érdekel, s a büszke paripa, a czimeres ökörré sem sokat gondol.

Erre kell következtetnünk abból, hogy ambar egy-egy fontosabb javaslat, mint az állatbiztosításról szóló, alig volt még a törvényhozás előtt, mégis azt kell látnunk, hogy e javaslatokkal a közvetlenül érdekeltek is vajmi keveset vagy éppen mit sem törődnek, s maga az országos gazdatanács is egész könnyedén átsiklott a kérdésen. Pedig, mint a törvényjavaslat indokolója is igen helyesen mondja:

„Az állatbiztosítási intézménynek, kivált oly országra, mint a miénk, melynek főjelelentsége és ereje a mezőgazdasági termelés, mérhetlen nagy fontossággal kell birni. A sikeresen megoldott állatbiztosítás rövid idő múlva nemcsak az állategészségügyemet javulását hanem az egész állatállomány némesbülését és értékelkedését fogja előidézni, azzal a kivétel emelésére s a nemzeti vagyon gyarapítására lesz hivatva, sőt ennél még fontosabb szölgálatokat is tesz majd az államnak a mennyiben a mezőgazdasági vállalatnak, nagyobb biztosságot adván, a kis birtokot erősíti, gyarapítja, mozgó tőkét és hitelképességét emeli.”

Ily fontos érdekekről lévén szó, a midőn azt látjuk, hogy a közvetlenül érdekeltek e nagy horderejű ügygyel vajmi keveset gondolnak, azon alapon, mert az állatbiztosítási ügygyel egy kevéssé alaposabban foglalkozunk, kötelességünknek tartjuk felszólalni annyival is inkább, mert ha áll az a mit fentebb idéztünk az indokolásból, ugyanakkor állani kell annak is, hogy ha az állatbiztosítás kérdése nem sikeresen oldatik meg akkor az ahoz fűzött remények is megsemmisülni fognak. Az ügy tehát megköveteli azt, hogy minden irányban megvilágosítottassék s a különböző nézetek ismerve legyenek.

Mi az állatbiztosítási törvényjavaslatokat haladásnak tekintjük ugyan a jelenlegi állapottal szemben, de nem olyanoknak, melyekkel a fent jelzett nagy érdekek a közel jövőben avagy csak évtizedek múlva is kielégíthetők lennének s ha az erdélyi részek speciális viszonyait tekintjük, akkor a törvényjavaslatok intézkedéseit határozottan károsoknak tartjuk. Mert ha ezen javaslatok a gazda-

ságilag előhaladottabb vidékeken, tehát az alföldön s a Dunán túl az állattenyésztés s azzal egybefüggő érdekeket némi részben kielégíteni fogják is, de nem az erdélyi részekben. Már pedig, ha nem állana is módunkban jobb segítő eszközökről gondoskodni, ennek éppen megfordítva kellene lenni, miután az Alföldön s a Dunántul az állattenyésztés csak a földmivelésnek függeléke, míg az erdélyi részekben az állattenyésztés a fő- s egyedül biztos kereseti ág, az erdélyi részekben az egész gazdálkodás az állattenyésztésen nyugszik, míg az Alföldön és Dunántul éppen megfordítva áll.

Ha tehát szükséges az állami beavatkozás, segítség, mindenesetre inkább helyén való ez ott, hol a nép gazdaságilag elmaradottabb, s legfőbb keresetforrása az állattenyésztés.

Azonban a törvényjavaslatokat mi nemcsak ezen szempontokból tartjuk károsoknak, hanem sokkal inkább azon okból, mert ott is, hol ez ellen még csak képzelt akadály sem létezik, a kívánt célznak, teljes mérvbeni elérésére távolról sem nyújt megnyugtató biztositéket.

Már pedig ha ily fontos intézmény létesítésénél hamis szempontokat veszünk figyelembe s hibás alaplól indulunk ki, akkor nemcsak rövid időre veszélyeztetjük a kívánt eredményt, hanem hosszú időre is elodázzuk azt, hogy az alkalmas, célra vezető intézmények létesíthetők legyenek.

Nézetünk szerint az egyedül helyes eljárás csak az lehet, hogy ha a minden kétségen kívül biztos eredményt nyújtani képes intézmény létesítésében a szükséges előfeltételek még hiányoznak, előbb szerezzük meg az eszközöket, s csak ha ez már megtörtént, gondoljunk az intézmény létesítésére. Ellenkezőleg feltétlenül hibás eljárásnak kell tartanunk azt, hogy a szükséges eszközök hiányában létesítsünk egy ki nem elégitő intézményt, s csak aztán igyekezzünk gondoskodni az előfeltételekről. Éppen olyan lenne ez, mintha házat építünk, s a munkát nem az alapon, hanem a tetőn akarjuk megkezdeni. Meg lehet ezt tenni ágasok segítségével, de azon épület sohasem lehet állandó és biztos.

Ezek előre bocsátása után, miután az állatbiztosítás hazánkat épügy mint egyeseket, a szegényt és a gazdagot egyaránt érdekli, szükségesnek tartjuk, hogy az állatbiztosítási törvényjavaslatokkal kissé bővebben foglalkozunk.

Hogy pedig ezt tehessük, mindenekelőtt azt kell megállapítanunk, hogy az állatbiztosításnak mi a célja? további, hogy mit értünk a szövetkezeti, s mit az állami állatbiztosítás alatt?

Bármily egyszerű legyen is ezekre a felelet, az állatbiztosítási törvényjavaslatok alaphiánya abban keresendő, hogy azt nem helyesen adta meg.

Mauthner Ödön

A legjobb magvak

magkereskedésében

Főüzlet: **BUDAPESTEN** Fióküzlet:
Andrássy-ut 23. szám. Koronaherczeg-utca 18.
Központi raktárak: Rottenbiller-utca 33.

Az új főárjegyzék, mely egyedüli a maga nemében, kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. 203 (4-52)

Ugyanis:

Szerintünk s a törvényjavaslat szerint is az állatbiztosítás célja nem más, mint hogy az állattenyésztőnek szenvedett kára egy vagy más uton kárpótoltassék, az állattulajdonos ezért, s nem másért biztosítja jószágát. Az tehát, hogy állatbiztosításnak az is főcélja legyen, a mint ezt a törvényjavaslat tervezi, miként ez által az állategészségügy jósa biztosítottassék, a járványok megszüntetessenek, soha és semmi körülmények közt meg nem állhat.

Az állatbiztosítás minden esetre egy szervezendő ugyan, hogy ez által egy hathatós eszközt nyerjünk arra, hogy állategészségügyünket javítsuk s a járványokat leküzdhessük, de a járványok leküzdése, az állategészségügy biztosítás egyedül az állategészségügyi rendszert feladata, de sosem az állatbiztosításé.

A szövetkezeti alapon való biztosítás az, hogy az állatbiztosítással járó feladatokat a törvény korlátain belül, de egyébként teljesen függetlenül s minden idegen tényezők behatásától menten, a szövetkezet önmaga teljesíti, tehát ő maga viszi az adminisztráció ügyeket, állapítja meg, fizeti ki a kár összeget, megszabja és beszedi a szövetkezet tagjai által fizetendő díjakat, tisztviselőit önmaga választja s azokkal tetszése szerint rendelkezik stb.

Állami alapon való biztosítás pedig az, hogy az állatbiztosítással járó ügyek ellátását az állam magának tartja fent s azokat saját közgeivel intézti.

Mindkét, de főként utóbbi tekintetben lényeges tévedést találunk a törvényjavaslatokban. Előbbivel később fogunk foglalkozni, utóbbira azonban már e helyütt megjegyezzük, hogy ha az állami állatbiztosítás olyképp lehetne contemplant, hogy a kockázatot az állam viselje, akkor az nem állami alapon való állatbiztosítás, hanem állami állatbiztosító intézet.

Az állami állatbiztosítás és az állami állatbiztosító intézet közti lényeges különbség az, hogy utóbbi esetben az állattulajdonosok állatjaik után hogy kártérítésben részesüljenek, egy fix biztosítási díjat fizetnek, melynek ellenében az állami biztosító intézet, mint épen akármely intézet, arra van kötelezve, hogy a biztosított állat után eső kárösszeget a — megállapított esetekben kifizetni fogja, — az állattulajdonos tehát, hogy esetleges kára megtérüljön, nem annyi biztosítási díjat fizet, mint a mennyire az előforduló kár megtéríthetése céljából okvetlen szükség van, hanem ennél fizethet kevesebbet, de többet is, másfelől az állami biztosító intézetet, épügy érheti veszteség mint nyereség.

Előbbi esetben pedig az állattulajdonos sem többet, sem kevesebbet nem fizet, mint a mennyi tényleg szükséges arra, hogy az előforduló kár megtéríthessék tehát a biztosításnál sem nyeresége, sem vesztesége nem lehet, de viszont az állam sem nyerhet és nem veszíthet egy krajczárt sem.

Másik, még az előbbinél is fontosabb különbség az, hogy ha az állam maga állít fel állatbiztosítási intézetet, akkor annak vezetése és kezelésére, épen mint a kir. zálogházaknál, külön tisztviselőket kell alkalmazzon, ott sem az állami tisztviselőket, sem az önkormányzat elemeit nem alkalmazhatja, minthogy azon intézetet az állam tartaná ugyan fent, de azért az nem állami, hanem magán intézet lenne s miután ez intézet működésének az ország minden részére ki kellene terjeszkedni, szemmel látható, hogy az ügyek ellátása céljából ezer meg ezer tisztviselőnek kellene rendelkezésre állani, kiknek illetményei nem az államot, hanem a biztosító intézetet terhelvén, önként következik, hogy az állattulajdonosoknak, hogy kárjuk megtérülhessen, minden körülmények közt sokkal többet kell fizetniük biztosítási díj czimen, mint a mennyi az előforduló kár összeg; míg ha az állam nem állít fel ily biztosító intézetet, hanem az állam érdekekre tekintettel s ennek kielégíthetése céljából csak a kártalanítás körüli ügyek ellátását vonja hatáskörébe, az esetben nemesak saját erőit, de az önkormányzat elemeit is felhasználhatja, s ez által, míg egyrésztől biztosította azt, hogy az állattulajdonos csakis azon összeggel fog terhelteni, mely a kárösszeget fedezi, másfelől biztosítja, az intézmény életképességét is.

Ezek előrebocsátás után áttérhetünk annak kimutatására, hogy mi különbség van a szövetkezeti s az állami alapon való biztosítás közt? e kettő közül hazai viszonyaink közül előnyösebben melyik alkalmazható? aztán vizsgálhatjuk, hogy a kérdésben forgó törvényjavaslatok általában s különösen az erdélyi részeket illetőleg megnyugvással fogadhatók-e vagy sem? (Folyt. köv.)

Kis Emil,
szilágyvármegye aljegyzője.

Szabad-e cukorrépa alá műtrágyákkal trágyázni?

A felelet rövid e kérdésre: nemcsak szabad, de sikeresen termelni műtrágyák nélkül cukorrépát alig lehet. Épen ezért okát kell adjam, hogy miként került ezen kérdés e kis cikk címéül.

Hazarészünk cukorrépa termelői, illetve leendő termelői egyrésze között, kik jövő év tavaszán kezdik a cukorrépa termelést, mint értesülünk, azon nézet terjedt el, hogy cukorrépa alá műtrágyákat használni nem szabad és ezeknek használatát a beváltó cukorgyárak tiltják. Kötelességünk e bal nézetet erőnkől felhővel eloszlatni a termelők érdekében. Egyetlen cukorgyár sem kifogásolja a műtrágyák használatát, sőt, használatának ha okszerűen történik, úgy a saját mint a termelő érdekében örvend. Eredetét e bal nézet valószínűleg onnan nyerte, hogy igenis a cukorgyárak, igyekezték a termelést a termelő és gyár közös érdekében úgy befolyásolni, hogy lehető legnagyobb termés a lehető legnagyobb cukortartalommal kerüljön le kat. holdanként, tesznek kifogásokat bizonyos trágyákkal szemben. Pl. friss istálló trágya használatát chili salétromnak megfelelő mennyiségű foszfortrágya nélkül való használatát tiltják. De a mint ez nem azt teszi, hogy istálló trágyát cukorrépa alá nem szabad használni, épen úgy azt sem teheti, hogy a műtrágya használata káros vagy tiltva van. Ezért alkalom szerűnek látjuk a cukorrépa trágyázásáról a hely terjedelméhez mérten megemlékezi, felsorolván azon főbb szabályokat, melyeket a tudomány és hosszas gyakorlat megállapított. E végre sorolják fel a használni szokott trágyákat, tekintjük azok által egyenként elért hatást és az esetleges hátrányokat.

Az istálló trágya. Nincs növényünk, melynek termelésénél az istálló trágya előnyel ne volna használható. Épen így a cukorrépánál is, de csak okszerűen és bizonyos körülményeket szem előtt tartva. Kiváló előnye, a mi a műtrágyáknál nincs meg, hogy phisicailag hat jótékonyon a talajra, szaporítja a humust ez által porhanyubbá teszi a talajt, a talajnak a csapadékkal és a talaj nedvességgel szemben való viselkedését előnyösen módosítja. Ezek mind oly tényezők, melyeket épen oly szegényes gyökérzetű növénynél, mint a cukorrépa nem szabad figyelmen kívül hagyni. De vannak nagy hátrányai. Egy oldalú trágya, mert tuluyomo ható része nitrogén, kevés benne a foszfor és káli. Csak magára alkalmazva foszfor trágya nélkül, a répát nagyon buján fejleszti a cukortartalom rovására, érését késlelteti. Azonban megfelelő foszfor sav trágyával együtt alkalmazva (pl. kat. holdanként 150—200 kl. superphosphattal) ezen hátrányok egysúlyozva vannak. Másik figyelembe veendő körülmény, hogy friss istálló trágyát alkalmazni nem szabad, sőt tavasszal közvetlen vetés előtt még érett istálló trágyával sem szabad trágyázni. Rézsint az előbb említett okokért, rézsint azért, mert a friss istálló trágyából a cukorrépa, oly sokat vesz magába, melyek a cukorgyárosnak a cukor gyártásnál sok bajt okoznak.

Nitrogén tartalmu műtrágyák. Hatásuk a répa fejlődésére ugyanaz mint az istálló trágyáé. S mivel koncentráltabb hatásuk is fokozottabb. A termelők legszívesebben a chilisalétromot használják. Hatása gyors, mivel közvetlen növény tápszer, a talajban gyorsan oszlik és a szegény gyökérzetű répa által is könnyen felvehető. De épen ezért csak tavasszal trágyázandó vele, mert ősszel hintve el a téli nedvesség az altalajba mosná mielőtt hatása érvényesülhetne. Az istálló trágyához hasonló tulajdonságát, t. i. hogy a cukorrépát buján és nagyra növeli a cukortartalom rovására és érését 1—2 héttel késlelteti, megfelelő foszfortrágyával kell

ellensúlyozni. Ugyananyi vagy másfélnyi superphosphattal alkalmazva káros hatását kellőleg ellensúlyoztuk. Pl. adunk kat. holdanként 150 kl. chilisalétromot és 200 kl. superphosphatot. Az általánosan használt kénsavas amoniák már nem vehető közvetlen fel a növények által, előbb át kell alakulnia a talajban közvetlen növény tápanyaggá. Miért ősszel hintendő el. Egyebekben hatása és tulajdonsága hasonló a chilisalétroméhoz.

Foszfortrágyák. Nélkülök sikeres és kifizetődő cukorrépa termelésre alig gondolhatunk. Már azon körülmény, hogy alig létezik olyan mivélés alatt álló talaj, mely szegény ne lenne foszfor savban, eléggé indokoltá teszi használatát a cukorrépánál is. Hatása kivált a cukortartalom emelésében és az érés siettetésében nyilvánul. Alkalmazásukról és az alkalmazandó mennyiségről a nitrogén trágyáknál szoltunk. Itt csak annyit jegyzünk meg, hogy a Thomassalak alkalmazása csak úgy vezet sikerre, ha az előnyövény alá és ott is ősszel alkalmaztuk.

Káli trágyák. Bár a cukorrépa a káli növények közé tartozik és mint ilyen sok kalit von el a talajból mégis azt tanácsoljuk, mivel kevés olyan talaj van haza részünkben, melyben ne volna elég káli, csak kísérlet után alkalmazza a termelő. S ha a kicsiben végrehajtott kísérlet meggyőzőtt valakit sikeréről és hasznáról, bátran alkalmazza nagyban is. De egyre kell nagy figyelemmel lenni. A káli trágyák többnyire chlort is tartalmaznak, a mi a cukortartalmat csökkenti, de ezenkívül a gyárosnak a gyártásnál sok bajt okoz, a miért a káli trágyák nem közvetlen alkalmazandók, hanem az előnyövény alá.

Felhívás és kérelem a kolozs-monostori m. k. gazdasági tanintézet egykori hallgatóihoz.

A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet f. évi november hó 15-én éri el megnyitásának 25-ik évfordulóját. Ezt a jubiléus napot a tanintézet méltólag megünnepelni óhajtja s már most fölkérem a tanintézet egykori hallgatóit, hogy hacsak viszonyaik megengedik, erre a napra a tanintézetnél megjelenjenek. A jubileumi ünnepen a megjelenőknek emlék gyanánt egyebek mellett átadni akarom a tanintézet összes hallgatóinak névjegyzékét s ebből a czélből fölkérem ismét az egykori hallgatókat, hogy úgy a saját, valamint az általuk tudott kartársaiknak jelenlegi lakhelyét és társadalmi állását velem tudatni sziveskedjenek.

Kolozs-Monostor, 1894. január 24.

Vörös Sándor
igazgató.

A fentebbi felhíváshoz legyen szabad nekem is egy felhívást és kérelmet intézni egykori monostori kartársaimhoz.

Ahhoz a nevezetes ünnephez, a melyet ime a tanintézet igazgatósága a tanintézet 25 éves jubileuma alkalmával — igen helyesen — rendezni óhajt, én úgy érzem és úgy itélem, hogy a tanintézet egykori hallgatóinak is méltólag kell hozzájárulniok. sok, igen sok okunk van mindnyájunknak arra, hogy a szeretett „Alma Mater“ iránt, valamint annak vezetője: az igazgató és volt tanáraink iránt hálánkat, tiszteletünket és ragaszkodásunkat illendő módon kifejezzük és édes hazánk mezőgazdasági oktatási ügyének valamelyes, erőnkhez mért

hasznos szolgálatot tegyünk emlék gyanánt a jubiláris ünnep alkalmával.

Ha ezt a nézetemet t. kartársaim — mit nem is kétlek — helyeslik, akkor azt látom szükségesnek, hogy további teendőink végzésére alakítsunk sorainkból egy *intéző-bizottságot*, mely az ügyet a kezébe vegye, a vidéki kartársakat a mozgalomról értesítse, őket a közreműködésre és nézeteik nyilvánítására fölkérje s alkalmas időben őket egy értekezletre egybehívja.

Ebből a célból legyen szabad fölkérnem most legelőbb a Kolozsvárt lakó egykori hallgató urakat, hogy február hó 4-én délután 3 órakor *előértekezletre* nálam — az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatalában — összejönni sziveskedjenek.

Sz. Szakáts Péter s. k.

Irodalom.

Takarmányozástan. Kézikönyv gazgák, gazdasági akadémiai és tanintézeti hallgatók, állatorvosok és állatorvosi akadémiai hallgatók használatára. Irta: Kovácsy Béla a kassai gazdasági tanintézet tanára. 24 nagy iv, több mint száz takarmányozási példával. Megrendelhető szerzőnél Kassán. Ára 3 fnt 60 kr.

Magyar gazdasági irodalmunk nélkülözött e ideig egy olyan könyvet, mely házi állataink takarmányozásával foglalkozván, felkarolta volna a takarmányozástan elméleti és gyakorlati oldalát. Ezt a hiányt pótolja a most megjelent könyv, mely nem is annyira a takarmányozás elveit, mint inkább a gyakorlati oldalára fekteti a súlyt, s megadja a feleletet mindazon kérdésekre a melyek a takarmányozás terén felmerülhetnek.

Első részében foglalkozik a könyv a takarmányozástan általános elveivel. Megmagyarázza miként lehet az állatok takarmány szükségletét vegyi alapokon kiszámítani. Részletesebben foglalkozik az erőtermelő, hus-, tej-, gyapjutermező és tenyésztő állatok takarmányozásával.

A könyv második részében az egyes takarmányfélék leírásával foglalkozik, súlyt fektetve azok miként való hamisítására, a hamisítás felismerésére, felemlítve mindenütt azt is, hogy az egyes takarmányfélék, főleg megromlott állapotban, minő káros hatást fejtenek ki az állati szervezetben.

A III-ik részben a takarmányfélék előkészítését ösmerteti, a IV. részben pedig a zöldtakarmányok konzerválását, illetve a zombolyai és tornai kázalozási módokat ösmerteti. Legvégül pedig a Ruffy Pál ur által szerkesztett „Kulcs a takarmányfélék emészthető tápanyag tartalmának kiszámításához” című tabellák következnek, a melyek a takarmány szükségletek kiszámítását nagyon megkönnyítik.

Az állami kötelező állatbiztosításról Kiss Emil Szilágyvármegye aljegyzője egy kitüntetett pályaművet írt, melyre előfizetési felhívást bocsát ki Melegen ajánljuk gazdátársaink figyelmébe. A nemzeti közvagyonosodás érdekében a törvényhozás előtt alig volt fontosabb törvényjavaslat, mint „a lovak és szarvasmarhák biztosításáról” és „a lovak és szarvasmarhák fertőző betegségei esetében adandó országos kártalanításról” szóló 2 rendbeli javaslat. Ha beválnak: áldás lesz az állattenyésztőkre; ellenesetben az állatbiztosítás fontos intézményének a kívánt eredményt leendő megvalósítása évtizedekre elodáztatni fog. Az állatbiztosítási ügy, s így mindkét törvényjavaslat is, mindazokat, kik állattenyésztéssel s illetve földműveléssel foglalkoznak, közvetlen s nagy mérvben érdekelné, rájuk nézve minden esetre s első sorban kívánatos az, hogy ez által tulságosan ne terheltesenek, másfelől pedig érdekeik feltétlenül biztosítottassanak. — Jelen munka, mely az országos ma-

gyar gazdasági egyesület által első helyen dícsőretre méltatott pályamű, és mindkét törvényjavaslat fontosabb intézkedéseire kiterjedő indokolt észrevételeket tartalmaz, tájékoztatja az érdekelt gazdaközönseget mindenben mi e tárgyra vonatkozik, hogy a törvény javaslatokkal ellenkező nézetét is megismerhesse.

Ezen munka 7—8 ivnyi terjedelemben s csinos kiállításban márczius hó elején fog megjelenni.

Előfizetési ára: füzve 80 kr., melynek előzetes beküldése esetén bérmentve fog megküldetni.

Gyűjtőknek 5 példány után tiszteletpéldány adatik. — A gyűjtő-íveket, hogy a szerző nyomtatandó példányok iránt tájékozva legyen, f. évi február 15-ig nevére czimezve kéri Zilahra beküldeni.

Rövid szakközlemények.

— **Vadgesztenye mint takarmány.** A házi állatok igen könnyen hozzászoknak vadgesztenyéhez; egy mezőgazda ezzel táplálta teheneit és naponkint öt kilogrammot adott nekik, melyeknek tejét értékesítette, míg a hizómarháknak tíz kilogrammot minden káros hatás nélkül. Különös haszonnal lehet e táplálási módszert alkalmazni, ha különben sok répalevelet kellene a marháknak fogyasztani. Mivel azonban a vadgesztenye kevés fehérjét tartalmaz, a nitrogéntartalma mellék takarmány nem nélkülözhető, azonban ezzel szemben a huszamos és izletes leend. A vadgesztenye elkészítése igen egyszerű abban áll, hogy egy erre alkalmas eszközzel a vadgesztenyét összetörik, a mi friss állapotban nem nehéz. A lovak és sertések kevésbé szeretik, mindazonáltal sikerült már az is, hogy három kilogramm friss vadgesztenyével a lovakat még a bélférgektől is meg lehetett szabadítani. Minthogy pedig a vadgesztenyéből nem könnyű dolgot nagyobb mennyiséget friss állapotban megszerezni, lehetséges azt jó eredménnyel eltenni is, ép úgy, mint a burgonyát. Minthogy pedig a napki-vülről megszáritja, a napi szükségletet — ép úgy, miként a burgonya- és répánál — a közepéből lehet venni. Nagyobb mennyiséget lehetséges a kenyérsütés után megszáritani s azután hosszabb időre eltenni. A megpenészedéstől ez esetben nincs többé mit tartani; ha azután táplálékul adjuk, természetesen meg kell darálni. Az ilyen barnára száradt gesztenye 90 százalék száraz állományt tartalmaz és pedig 7.7 százalék nitrogéntartalma és 66.5 százalék nitrogénmentes kivonatanyagot, 6.1 százalék nyerszsírt, 8 százalék farost 2.3 százalék hamut. Ekkor értéke métermázsánként 9 márká Németszámban, sőt ha a széna drágább, akkor ennek emelkedik az értéke. A száritott vadgesztenyét a fiatal barmoknak is lehet adni s naponkint fél kilogrammot kényelmesen elfogyasztanak. Ha a vadgesztenyét nagyobb mértékben használjuk a barmok tápláléká gyanánt, mivel az nagyon keserű lehet, miért is tanácsos a gesztenyét két-három napra vízbe tenni, vagy a mi még helyesebb, megfőzni. Ezen állapotban az összes házi állatok — a szárnyasokat kivéve — szívesen fogyasztják. Az anyaállatok is minden káros hatás nélkül ehetik a vadgesztenyét s ez a hus izletességére semmi befolyással sincs, sőt inkább zamatosabbá lesz.

— **Vágósúlyviszonyok szarvasmarhákban és sertésekben.** Vágómarha adás vevésekor a vevő tudvalevőleg ki szokta kötni, hogy az illető állat a levágás előtti napon csak egy bizonyos órát megelőzőleg lett etetve. Ily feltétel mellett a holt sult az élősúlyhoz bizonyos viszonyban áll, melyet az érdekelt tapasztalásból ismernek. Ha e viszony lényegesen eltérő, akkor a vevő hajlandó arra következtetni, hogy az eladó az említett kikötést nem tartotta be, hanem az állatot még később is itatta vagy etette és ilyenkor nem ritkán az állatorvos véleményét kéri ki az iránt, vajjon a gyomor teltségéből lehet-e a levágást kevéssel megelőző etetésre következtetni. Az eldöntés nem könnyű, miután nem napokról, hanem csak órákról van szó. Wolff agrikultur-chemikus táblázatot állított össze a szarvasmarhák, juhok és sertések belső szerveinek súlyviszonyairól. Miután az adatok kopláló állatok szerveire vonatkoznak, azért becses alapot szolgáltatnak arra, hogy indirekt módon a gyomor

súlyából és ennek viszonyából az élősúlyhoz következtetni lehessen arra, vajjon az illető állat még rövid idővel levágatása előtt evett-e vagy nem. W. szerint a gyomor- és béltartalom, továbbá az üres gyomor és bél súlyának viszonya az élősúlyhoz százalékokban a következő:

	Ökrök		Borjak		Sertések	
	hizas kezdet.	fél-kövér	kövér	ren	félköv.	köv.
Gyomor- és béltartalom	18.0	15.0	12.0	7.0	7.0	5.0
Gyomor üresen	4.5	3.0	2.7	1.2	1.2	0.7
Bél üresen	2.0	1.5	1.4	2.4	3.9	2.2
Összesen	24.5	19.5	16.1	10.6	12.1	7.9

E számok átlagosak és eltérések természetesen föl- és lefelé észlelhetők, de csak szűk határok között. Az eltérések főleg a takarmányozás módja által vannak feltételezve. A gyomor és bél tartalmának sulya természetesen különböző lesz a szerint, a mint az állat főképen szalmát vagy szénát, vagy ellenkezőleg főképen könnyen emészthető erő- és gumós takarmányt kapott.

Vegyes közlemények.

— **Találkozó. A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnek** 188 $\frac{4}{5}$ -ik tanévben végzett hallgatói február hó 1-én összejönnek a gazdasági tanintézetnél, hogy a baráti találkozás örömei mellett tíz évi gazdasági tapasztalataikat egymással közöljék. Az összejövetel alkalmával Székelyhid V. Viktor zombolyai uradalmi gazdatiszt felolvasást tart „Tíz évig a gazdasági praxisban” czim alatt. Az összejövetelen minden egykori „monostorit” is szívesen látnak. Találkozás február 1-én a tanintézet felső tantermében.

— **A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet hallgatóinak a száma** folyton emelkedőben van s ebben a tanévben 99-re emelkedett fel. Különösen nagy volt az új belépők száma, azaz 53, mely maga elegendő volna egy intézetnek. Rendes hallgató van a III. évben 26, a II. évben 26, az I. évben 45 és 2 vendég. Születés szerint a királyhágon belülről van 54, a királyhágon tulról 45.

— **A kolozsmonostori gazdasági tanácsadó intézmény célját és működés körét** lapunk mult számában ismertettük, pótlólag közöljük ezen tanácsadó bizottság tagjainak névsorát. A bizottság elnöke: Vörös Sándor igazgató, tagok: Ásványi Lajos g. intéző, Réti János és dr. Szentkirályi Ákos tanárok.

— **Országos tenyészbika vásár lesz Székely-Kereszturon** márczius hó 1-én mint ezt Udvarhelymegye alispánjának hozzánk beküldött jelentésből látjuk. Ez országos vásár régidők óta a legjobb hírnévnek örvend, mint a melyen a legkitűnőbb valódi erdélyi tajtájú tenyészbikákat lehet beszerezni, s éppen ezért mindig a lehető legjobban szokott sikerülni, mert azt a Királyhágon tuli részekből is sokan fölkeresik. Erre is felhívjuk e tenyészbika vásárra a vásárló és eladó gazdaközönseget figyelmét.

— **Tűz-s állatbiztosítás Bajorországban.** A bajor kamara gazdasági bizottsága a mult héten érdekes két kérdéssel foglalkozott. Az elsőben a tűzbiztosításnak állami felügyelet alá történő helyezését indítványozta, mert a pénzintézetek eljárását insolídának találta. A másodikban az állami kötelező állatbiztosítás mellett foglaltak állást a kamara tagjai, úgy, hogy a rizikó az egész országra osztassék szét.

— **Állami állatbiztosítás Svájcban.** A szövetség tanács által az állatbiztosítási törvényjavaslat előkészítésére kiküldött bizottság a szarvasmarhára nézve elfogadta a kötelező állami állatbiztosítást. A lovakat azonban ép úgy, mint Bajorországban, úgy a kötelező, mint a fakultatív állatbiztosításból kizárni javasolja. A juhok, sertések és kecskékre azonban kimondotta, hogy az esetben, ha az érdekeltség a biztosítást ezekre is kiterjeszteni óhajtja, úgy a biztosítás keretébe azok is be-

vonandók. Minden község a bizottság által kidolgozott javaslat szerint egy külön biztosítási kört képez, kivéve az igen kicsi, vagy túlnagy községeket, melyek egyesülhetnek, illetve több körre oszthatnak, azon szempontból, hogy az ellenőrzés annál könnyebb legyen.

— **Mezőgazdasági pályadíj.** A gr. Desseffy Aurél elnöksége alatt álló országos gazdasági egyesület a múlt évben a „Hungária” műtrágyagyár által rendelkezésre bocsátott 1000 frtnyi összeget tüztött ki pályadíjjal műtrágya alkalmazása mellett árpában elérendő legbővebb természetű és ezen díjat f. hó 4 én tartott ülésben Latál Tamás urnak Kochanoczon (Melsicz mellett) ítélte oda, ki műtrágya alkalmazásával kataszt. holdanként 19.77 mmázsa legjobb minőségű árpát és 28.60 mmázsa szalmát termesztett. A pályázók egyike Siegler Gyula ur Izb-Bresztáról (Radvány mellett) következőképp nyilatkozik: Az eredmény oly feltűnő és szembe szökő, hogy azt akképp bizonyítani kényteleníttem, hogy az ezen földön egy négyszög ölon termelt eredményt a községi bíró jár. szb. Vogler birtokos, Schuster birtokos és közjegyző jelenlétében learattattam és csépelettem s az eredmény természetben beszolgálom.

— **Istállókényyszer a fővárosi marhavásárokon.** Ministeri rendelet, valamint közgyűlési határozat értelmében a marhavásárra felhajtott összes állatok istállóvá, illetve akolba állítása kötelezővé van téve. E szabály alá esnek a főváros területén lakó állatkereskedők marhavásárra hajtott állatai is. A vasuton érkező állatok azonnal az akolba lesznek fogadva s azokból csak a vásár végével eresztetnek ki. A nem vasuton érkezett állatok a marhavásárt megelőző nap esti 6 órájáig kell, hogy istállóva legyenek, mert ha később jönnek, úgy csak a következő vásárra fognak bocsátatni.

— **Bor- és szeszkiállítás Szatymazon.** A Szeged melletti Szatymaz község gazdaköre, mint minden évben, úgy az idén is bor- s szeszkiállítást rendezett. Az idén csak 19-féle bort állított ki 10 termelő, tehát kevesebbet mint máskor. A díjak következőképpen osztattak ki. A fehér bornál a I-ső díjat Polgár László, a II-ikat Sári József, a III-ikat Ujvári Lajos bora nyerte el. A sillernél az I-ső díjat Katona János, a II-ikat Sári József, a III-ikat szintén Polgár László bora nyerte. Dícsérő okmányt nyertek: Polgár László, Zombori Imre és Katona Márton kétféle borával. A szesznél mind a három díjat ifj. Tóth Molnár Imre nyerte el.

— **A világ sörgyártása.** Az egész világon jelenleg van 51,000 sörgyár, melyek évenként 171 millió hektoliter sört készítenek s adóban összesen körülbelül 280 millió frtot fizetnek az egyes államoknak. Legtöbb sörgyár van Németországban s legtöbb sört termel; az ugyanis 26,249 sörgyára, melyek évenként 475 millió hektoliter sört gyártanak. Utána következnek: Anglia 12,874 sörgyárral és 26 millió hektoliter sör termeléssel, Észak Amerika 2300 sörgyárral, melyek évenként 25 millió hektoliter sört gyártanak, Ausztria Magyarország 1942 sörgyárral s 10 millió hektoliter évi sörmennyiséggel, Franciaország 1844 sörgyárral s évi 8 millió hektoliter sörmennyiséggel stb. — A mi már most a sörfogyasztást illeti, a népesség aránya szerint esik egy emberre évenként Bajorországban 221, Belgiumban 169. Angliában 143. Észak-Németországban 88, Svájcban 37.5, Dániában 33.33, Ausztria-Magyarországban 32.5, Amerikában 31.5, Német-Alföldön 29, Franciaországban 21, Norvégiában 15, Svédországban 11, Oroszországban 5 liter.

— **Kertbirtokosok minden szükségletüket a mi kertjük számára: magvakból, legkivált a jelenleg melegágyakhoz szükséges magvakból, műtrágyákból és szerszámokból kell, legmegbízhatóbb és legjobb minőségben a legjutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, mely az ezen szükségletekre vonatkozó gazdagon illusztrált árjegyzékét bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve megküldi.**

Szarvasmarhák eladásának- és vásárlásának közvetítése.

A lapunk m. é. 32-ik számának „Körültekintésében” közzölt föltételek mellett hazarésziünk állat-

tenyésztőinek eladó magyar fajta szarvasmarha eladását, valamint a venni szándékozoknak a vételt lapunk szerkesztősége közvetíti és erre a bejelentéseket a kívánt adatok közlésével elfogadja.

I. Eladásra be van jelentve:

1 drb. 6 éves kitünő tenyészkepes bika; 4 drb. 4 évet és 1 drb. 5 évet töltött tehén, mind vemhes, és 3 drb. 1 éves üsző. Ujabban 22 darab vemhes tehén. Ezek közül 3 drb. 3 éves, 6 drb. 4 éves, 7 darab 5 éves, 3 drb. 6 éves, 1 drb. 8 éves, 1 drb. 10 és 1 drb. 12 éves, 30 drb. ellős tehén; ebből 2 drb. 8 éves, 7 drb. 4 éves, 13 grb. 6 és 7 éves, 8 drb. 5 éves, egyenként 130 frt árért. — Továbbá 4 darab 2 éves tenyész-bika, és 2 drb. tenyész-bika egyik 2 éves, a másik 3 1/2 éves.

Árak tulzottak ne legyenek.

II. Kerestetik vételre:

(a Királyhágón tulra)

30 drb. erdélyi magyar fajta tehén tenyésztésre, — nagytestű egyenlő jellegű — 8 év körüliek; kiválóak — ha jó foguak — lehetnek 10 évesek is, melyeknek mind vemheseknek kell lenni,

Az „Erdélyi Gazda” szerkesztősége.

— **Gazdasági számadások megvizsgálását** elvállalja egy ahoz értő egyén. Bővebb felvilágosítások lapunk szerkesztőségében nyerhetők.

— **Egy alig használt Clayton és Schutt-leworth-fele, hat lőerejű gőzkukuriczamorzsoló 5—600 Hl. napi munkaképességgel** eladó kész pénzért vagy egyenértékű tengeriért. Bővebb felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.
Gabonatőzsde.

Az alacsonyabb külföldi jegyzések folytán a piac üzletellen. Malmaink visszatartók, de a kínálat is csökkent 2—3 krral olcsóbbak az árak. Idegen buzákban a kínálat szintén gyér volt, az árak változatlanok. Rozs. A hangulat csendes maradt. Árpá nyugodt, a kivétel nem foglalkozik ezen czikkel, melynek ára helyben nem felel meg a külföldi jegyzéseknek. Tengeri kissé szilárdabb, mert az állomások kevesebbet kínálnak. Az árak tartvák. Zab lanyhább és forgalom nélkül volt.

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtfg.
Buza	7.25	7.75
Rozs	5.80	5.85
Árpa	6.10	9.25
Zab	6.70	7.20
Tengeri	4.40	5.50
Repcze	—	—
Köles	4.20	4.60

Határidőüzlet: az árak a külföldi jegyzések nyomása alatt ismét engedtek.

Áru-üzlet.

Korpa iránt a kereslet változatlanul kielégítő, az irányzat szilárd. Jegyeztetik finom korpa 3.90 frton, gombabért 3.85 frt. Szilva csendes, boszniai 11—19.25 frt minőség szerint. Szilva iz szlavonai 14—14.50 frt, szerbiai 12—12.50 frt. Méz, irányzat csendes, csurgatott 33—34 frt; viasz 152—155 frt.

Értéktőzsde. Nemzetközi értékek szilárdak voltak s különösen aranyjáradék és koronajáradék iránt jó kereslet is mutatkozott. A helyi értékek piacán téglagyárak kerültek leginkább forgalomba, de bankrészevényekben is volt üzlet. Valuták és devizák árfolyama olcsóbbodott.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Azon körülménynél fogva, hogy minden takarmányféle magva iránt külföldön nem csak folytonos érdeklődés mutatkozik, hanem sőt hatványozott is ezen érdeklődés a lefolyt héten, főképen vörös lóhere, búkköny, balta cizm és muharmag tekintetében a piac forgalma általában változatlanul nagyon szilárd vala és említet czikk egy kis áremelkedéssel keltek. A gazdáknak jelentékeny vásárlásai különben e magvaknak szintén jó keletét okozták, nevezetesen luczerna és lóhere jöllehet, hogy csak oly árura nézve, mely a magvizsgáló állomás plombájával van lezárva, takarmányrúpából pedig csakis a megbízható eredetű árura nézve.

Jegyzeteink 100 kilonként Budapesten ezek voltak:

Vörös lóhere nagyszemű	73—76 frt.
Vörös lóhere aprószemű	66—70 frt.
Luczerna idei termés	68—74 frt.
Baltaczim	17—17 1/2 frt.

Búkköny	8—8 1/2 frt.
Muharmag	7 1/2—8 frt.

Kolozsvár, 1894. jan. 25-ről. Tiszta buza 5 frt 80 kr. 6 frt 80 kr. Rozs 4 frt 50 kr. 4 frt 60 kr. Törökbuza 4 frt 70 kr. 4 frt 80 kr. Zab 5 frt 60 kr. 5 frt 80 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Métermázsanként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 52 kr. Konyhaliszt 7 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kősző 9 kr. Disznózsir 68 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm)

Sertésvásári jelentés. Budapest-Kőbánya, 1894. január 19-én. Emelkedő árak mellett az üzlet szilárd volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380 kg. nehéz 50—51 kr. 280—300 kg. nehéz 49—50 kr. Öreg 300 kg. tuli 47—48 kr. Vidéki sertés 47—48 kr. Szerb 44—48 kr. Román — kr. tiszta kgk, páronkint 45 kg életsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eleség árak: Tengeri frt 5.40. Árpa frt 6—50 Kőbányán átvéve.

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1894. év január hó 23-án tartott hetivásárról.

Ló felhajtattott 380 darab, eladatott 190 darab. — Marha felhajtattott 450 drb, eladatott 290 darab. — Sertés felhajtattott 3550 drb, eladatott 2740 drb.

Erdélyi piaci árak.

(Árak krajczárookban.)

A piaci czikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vársárhely	Maros-Vársárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szeged
Tiszta buza	mm.	715	700	660	525	635	718	779
Elegy buza	”	630	686	585	400	500	653	576
Rozs	”	455	432	455	350	540	472	457
Árpa	”	—	540	403	—	—	—	—
Zab	”	660	530	572	250	700	543	555
Törökbuza	”	430	565	403	400	510	472	520
Széna	”	350	400	330	180	400	210	180
Alomszalma	”	200	100	150	90	300	135	129
Túzifa	km	275	250	400	400	300	350	330
Marhahus	kg.	40	44	52	48	44	62	52
Január		20	18	25	9	18	19	18

A piaci czikkek	Mérték	Szász-Szeben	Csikszereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Brassó
Tiszta buza	mm.	650	781	630	640	750	770	754
Elegy buza	”	560	700	610	400	610	700	523
Rozs	”	450	555	440	380	560	400	485
Árpa	”	—	541	—	360	—	—	614
Zab	”	280	625	520	360	590	500	622
Törökbuza	”	400	625	480	420	500	475	530
Széna	”	200	250	540	—	270	200	240
Alomszalma	”	100	100	180	—	180	150	120
Túzifa	km	250	190	240	300	280	300	300
Marhahus	kg.	48	36	48	40	44	44	48
Január		20	17	16	29	10	19	19

A piaci czikkek	Mérték	Sepső-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	720	600	625	720	700	575	650
Elegy buza	”	600	500	530	600	925	480	475
Rozs	”	500	440	450	550	500	430	475
Árpa	”	510	500	520	500	—	—	450
Zab	”	520	520	480	600	500	580	525
Törökbuza	”	530	460	445	500	540	440	475
Széna	”	450	250	260	250	300	—	210
Alomszalma	”	200	120	120	120	150	—	30
Túzifa	km.	230	250	260	200	240	240	265
Marhahus	kg.	44	40	36	40	40	40	44
Január		22	22	18	20	23	19	20

Felelős szerkesztő és kiadó:

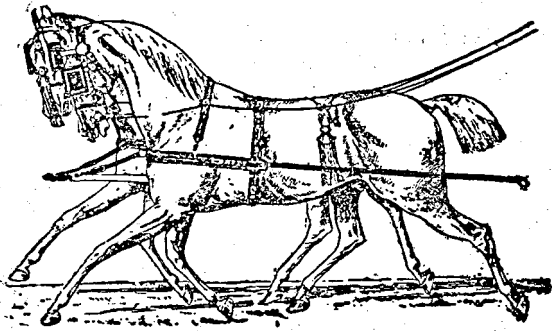
Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Segéd szerkesztő: Nagy Kálmán.

Alapított 1848-ban.

FREUND A. és FIA

csász. és kir. szabadalmazott
nyereg-, szij- és bőröndárúk gyára
BUDAPEST,
IV. Koronaherceg-utca 3. szám.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zablák, lópokróczok, istálló-szerek, lönyirő ollók és íttazó-cikkokban, szivar- s szivarka-tárczák legjobb izlésű kivitelben jutányos áron. — Előírással nyeregszerelések tényleges és tartalékos tisz urak részére legolcsóbb áron.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
118 (16—20).

Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott

Műtrágyagyár Részvénytársaság

ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt
növényi-tápanyag tartalmu

phosphor
nitrogén
kali

műtrágyáit

nemkülönböztetve szabadalmát képező

különlegességeit

mindennemű gazdasági növényekre.

Árjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontalat
bárcinek készséggel küld

(9—10)

az igazgatóság.

Pályázati hirdetés.

Az erd. róm. kath. Status radnóthi v. t. ö. alapradalmában egy **tisztisegédi** és egy **dijas gazdasági gyakornoki** állás f. évi **márczius hó 1-én** pályázat útján betöltendő.

A tisztisegédi évi javadalmazása: 240 frt. pénzfizetés; 8 Hl. tisztabuza; 12 Hl. elegybuza; 6 Hl. tengeri; 30 liter paszuly; 250 liter ujbör; 12 km. hasáb tüzi-fa; 1 drb. hizott sertés. Ezekon kívül 100 frt jutalomdíj és lakás.

A gyakornok évi javadalmazása: 130 frt készpénz és ugyanazon termény-járandóságok, mint a tisztisegédi. A gyakornok terménybeli járandóságaiért azon uradalmi tisztánél, kihez szolgálattételre beosztatik, lakás és teljes ellátásban részesül.

Mindkét állásra csak felsőbb gazd. tanintézetet végzett, **oklevéllel bíró** ifjak pályázhatnak.

A tisztisegédi számtartói (könyvvezetői) teendőkre fog alkalmaztatni, miért is a **gazdasági kettős könyvvitelben gyakorlati jártassággal kell bírnia.**

A gyakornok irodai és a szükséghez képest külső gazdasági szolgálatra is alkalmazandó lesz.

A sajátkezűleg irt és kellően felszerelt pályázati kérvények a radnóthi uradalmi intézőséghez 1894. évi február hó 7-ikéig, lehetőleg személyesen nyújtandók be.

Radnóth, 1894. január 25-én.

DEÁK IGNÁCZ s. k.

urad. intéző.

215. (1—2)

Eladó 12 drb. 2 éves
tenyész bika

(magyar- erdélyi fajta.)

Sperker Ferencz
Szt. Demeteri birtokán

u. p. N.-Kend.

A tenyészet már több tenyész állat kiállításán lett díjazva. Legutóbb 1891. és 1892. években Kolozsvárt az erdélyrészi 9-ik és 10-ik tenyész-állat kiállításokon

nyolcz I-ső és három II-ik aranydíjjal,

1420 frank összegben s több dícsérő oklevéllel tüntettetett ki.

Ugyanott kapható tavaszi vetésre

dusan termő, nagy és súlyos szemű

„RACE-HORSE“ zab. Kivánatra minta bérmentesen küldetik.

214. (2—x)

EGERESI műtrágya-gyár
KRAMMER J

Ajánlja: párolt esontliszt, szuperfoszfát, Thomassaluk, trágyafősz, chilisalétrom és egyéb különleges műtrágya-termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltetnek — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája

Budapest, V, Dorottya-utca 9. szám.

202. (4—52)

Mindennemű műtrágya.

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapított
**Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar
 részvény-társaság**

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit; **csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,**

Répatrágyát,

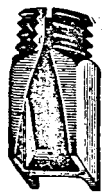
chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **Külső-soroksári-út,** régi lóversenytér, vagy **Kiss Ernő** vaskereskedő **Kolozsvárt,** a ki az erdélyi részekre **egyedüli** és **kizárólagos** nagy raktárt tart; honnan a műtrágya anyagok közvetlenül és **jutányos** áron beszerezhetők — szavatolt belérték mellett — bármily mennyiségben.

Gyárak: **Budapesten és Zsolnán.**

Posta és távirdahivatal Budapest kénsavgyár.

201. (4-x)

Répatrágya.

Patkó vasalás sima utakra.

Patkó H sarkok.

Ezek előnyei a következők:

1. Biztosítják a ló járását.
2. A patatiprást teljesen kizárják.
3. Nehezen kopnak mert kemény aczélből valók.
4. Megtartják éleiket H alakjuknál fogva.

Kapható

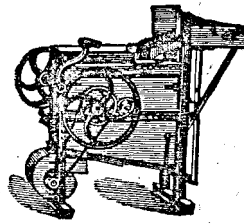
Cséri Hermannál

Varannon (Zemplénmegye.)

213. (2-3)

Kukoricza-morzsolók

kéz és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

126 (8-10)

Gabona-rosták,
 Konkolyozók (trieurök).
 Széna- és szalmasajtók,
 Takarmány-füllesztők.
 Takarékfőző-üstök,
 Szecs kavágók,
 Répa- és burgonyavágók,
 Daralók

elismert legjobb minőségben és szerkezettel készülnek

MAYFARTH PH. ÉS TARSA

gazdasági gépgyárában

BÉCS, III, Taborstrasse 76. sz.

Árjegyzékek ingyen. — Képviselők felvételnek.

1893. Vetőgép versenynél Attrakon, az első díjat ismét Kühne E. „Hungaria Drill“ sorvetője nyerte el.

KÜHNE E. gazdasági gépgyára Mosonban.

(Alakult 1856.)

Főraktár: Budapest, VI. ker. Váci-körút 21.

ajánlja:

Ventzky-féle szab. takarmány füllesztőit három nagyságban.
 (Többszörösen kitüntetve, legutóbb 1893. szeptember hóban Bécsben tartott versenyen. Elismerő bizonyítványokkal szívesen szolgálók.)

Répa- és burgonyamosók, Répavágók és zuzók; szecs kavágók, daralók és kukoricza-morzsolók minden nagyságban. **Takarmány kamrák teljes berendezése, szelelő magtárrosták, konkolyozók, gabnatartók** sat. sat. raktáron.

124. (15-20)

1893. szeptember Bécs. Első díj, a mezőgazdasági miniszterium nagy ezüst érme takarmánykészítő gépeiért.

